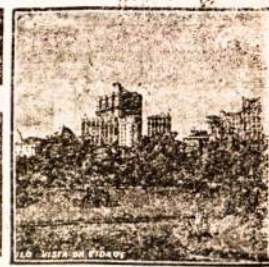

L I E T U V I S

JORNAL LITHUANO

Lietuvių S-gos Brazilijoj Organas. Leidžia Spaudos D-ja „šviesa“

Prenumeratos kaina: Brazilijoj metams — 10\$000 pusei — 6\$000 atskiriems mėnesiams po 1\$000.
Užsienin: metams — 15\$000 pusei metu 8\$000. Atsk. numeris 300 reis.
Redakcija atidaryta kasdien nuo 10 iki 3 val. p. p. Sekmdieniais nuo 2 iki 4 val. p. p.

Redakcijos ir Administracijos
adresas:
„LIETUVIS“
Rua Bandeirantes, 92,
Café Postal, 1764,
São Paulo.

Redaguoja
St. Vancevicius

S-ti METAI.

SÃO PAULO, 1936 m. Vasario - Fevereiro mėn. 15 d.

NR. 7 (371)

Villa Zelina

Negaišdams laiko skubiai pasirink sau sklypa šiame puikiausiame priemesty.

RAŠTINĖ: Praça Antonio Prado, 3 sob. Tel. 2-5023

SAVININKAS: Claudio Monteiro Soares.

Vasario 16 dienai.

Siemet vasar'o 16 d. pradėdame dešimtmetį Lietuvos Nepriklausomybės metus, kurių sukaktuvės minėdami turime pažvelgti kad ir netolimon praeitin ir pasistatyti galres atidėiai svarbiais mūsų tautos reikalais.

Štai sukanka aštuoniolika metų nuo to momento, kai karo gaisrų ir baudo išvarginta, vokiečių karo valdžios letenos prisilegta lietuvių tauta paskelbia visam pasauliui nutraukianti visus ligot buvusius priklausomybės ryšius ir pradėdanti naują nepriklausomą gyvenimą nuo amžių jai priklausančioj šaly, dabar Nepriklausomoj Lietuvoj.

Palygindami lietuvių tautos gyvenimą ligi 1918 m. vasario mėn. 16 dienos ir nuo to laiko ligiol mes matome milžinišką skirtumą, nors ir tas trumpas nepriklausomybės laikas ne visas išsiaiš galėjo būti pašvęstas tautos materialinio gerbuvio ir dvasinio vertybių kūrimui, o žymia jo daį reikė paversi tai nepriklausomybei atsklyti ir sustiprinti su kalaviju rankoj.

Senosios Lietuvos — Lenkijos valstybės galutinis likvidavimas po trečiojo padalinimo nebuvo paskutinis smūgis lietuvių tautai; spaudos uždraudimas 1864 m. dar skaudžiau ją palietė. Nuo tol berods lietuvių buvo išužinta ne tik iš viešesnio gyvenimo, subaidyta į šiauding kainuo pastogę, bet ir da į blaškė visokios audros — nelaimės.

Ir, aš manan, lietuvius iš aiškė lietuvius ne tiek jų tautinė sąmonė, kiek juos elegusių rusų žiaurumas bei taunsumas. Ruso priešpauđa nedavė lietuvių sąmonėi vystytis, laikė lietuvių tamoj ir skurde, bet užgrūdino ir konservavo. Po 1904—1905 metų karo praeivto lietuvių tautai mažas pragiedrusis su spaudos atgavimu. Po 40 tamsos metų spaudos atgavimas buvo didelis laimėjimas, bet tur būt mažai kam išslyk testėjo į galvą, kad jis suskubs per keturiolika metų paruošti lietuvių tautos sąmonę tokiam aktui, kaip nepriklausomybė. Pasirodo, kad šioj švie-

soj atgimusi sąmonė suteikė lietuvių tautai neapsakomos dinamijos bei veiklos.

1918 m. vasario 16 d. aktas parei kalavo beveik trejų metų kovos, per kurią geriausi lietuvių tautos vaikai savo krauju ir gyvybe sugebėjo išlaikyti tą vi os tautos pasiryžimą ir sustiprinti dabartinės Lietuvos sienas, kuriose vėl visa tauta turi galimumą branginti sąmonę ir stiprinti savo jėgas teisėtoms Lietuvos sienoms atgauti. Tai tik nuo 1920 m. pabaigos Nepriklausoma Lietuva gal pradėti ramesnį darbą savo sūnų materialiniom ir dvasiniam turtoi didinti.

Per tuos kelierus ramesnio gyvenimo metus Lietuva imasi kurybinio darbo. Ir tuo atžygiu Lietuva pasiviko kitas kultūringas tautas, kurios šimt mečiais turėjo laiko ramiai gerybes kurti.

Nuo 1918 m. vasario mėn. 16 d. lietuvis atgavo tikrąjį savo vardą ir nebopavardžiuojamas rusu ar vokiečiu.

Tiesa, nedidelė Lietuva ir neturėdama didesnių savo žemės turty negalėjo išmaitinti didesnio savo gyventojų prieaugliaus, kurio dalis veržėsi ir tobėsi veržia į užjūrius. Bet ir užjūry atsidūręs lietuvis šiandien gali geriau jaustis negu kitados, nes didesnėj nelaimėj gali tikėtis, jog jo motina Lietuva išties jam pagalbos ranką. Jau ir vien todėl atskilę nuo Lietuvos žemės lietuviai neturėtų atskilti nuo gyvo savo tautos kūno, ypatingai dabartiniais radio ir oro susisiekiemo laikais.

Vasario 16 d. minėjimas turi padidinti užsieny gyvenančio lietuvių sąmonę ir sukelti griežtą pasiryžimą visados pūčiam išlikti lietuviu ir tokiomis savo vaikus išlaikyti.

M.

TIK „LIETUVY“ PASISKELBES
TAMSTA TURĖSI IŠ SKELBIMO NAU
DA. SKELBIMU KAINOS PRIEINA
MIAUSIOS.

Lietuvos Nepriklausomybės sukaktuviu paminėjimas

visai S. Paulo lietuvių kolonijai įvyks šeštadienį, vasario 15 diena, 7,30 val. vakaro Šv. Antano do Pary salėje su sekancia

PROGRAMA:

1. Paminėjimo atidarymas (atidaro p. Konsulas P. Gaučys).
2. Tautos himnas.
3. Prakaibos.
4. Lietuvos Konsulo p. P. Gaučio paskaita.

5. KONCERTINĖ DALIS:

- I. Iš tolimos šalies (trio) J. Stankūno
- II. Man gaila (duetas) M. Petrausko
- III. Mano gimtinė (solo) A. Kačanausko
- IV. Tėvynės meilė nemari (duetas) J. Naujalio
- V. Prisiminimai iš tėvynės (idilia) J. Stankūno
- VI. Į Vilnių St. Navicko
- VII. Burtai J. Naujalio
- VIII. Aš mergytė . . . V. Paulausko
- IX. Leiskit j tėvynę . . V. Paulausko

Koncertinėje programoje dalyvauja lietuvių kolonijos daininkai: T. Mažeika, V. Laurinavičius, J. Vinkauskienė, St. Vinkauskas, Z. Kraškauskaitė, smuik. V. Ogževaila ir „Vilties“ S-gos choras.

6. Paminėjimo uždarymas.

Įėjimas visiems laisvas. S. Paulo lietuvių kolonija kviečiama kuoskaitin gausiai dalyvauti.

Paminėjimas per radio.

Sekmdienio vakare (vasario 16 d.) tygiat 7 val. vakaro per radio „Record“ bus transliuojamos lietuviškos plokštelės ir dainuos mūsų kolonijos dainininkai T. Mažeika (bosas); „Naujoji Gadynė“ M. Petrausko, „Patekėk Aušrinė“ A. Kačanausko, „Kaip Caras vyksta į karą“, ir, V. Laurinavičius (baritonas) „Mano Gimtinė“ A. Kačanausko.

9 val. vakare per radio „Cruzeiro“ bus transliuojama visai Brazilijai Lietuvos Nepriklausomybės paminėjimas. Konsulas p. Gaučys pasakys trumpą prakaibą ir „Vilties“ choras padainuos sekancius dainas:

1. Oi, liudnas, liudnas... St. Šimkaus.
2. Jaunimo giesmė. J. Naujalio
3. Aš mergytė. V. Paulausko
4. Leiskit j tėvynę. . . . V. Paulausko
5. Tautos himnas.

Iš „Cruzeiro“ stoties galės gerai girdėti provincijos, Rio de Janeiro Santos ir kitų vietų lietuviai.

* * *

Anglijos karalius Eduardas VIII priėmė Brazilijos Ambasadorių.

Brazilijos Ambasadorius Anglijoje Regis de Oliveira turėjo audienceją pas Anglijos karalių Eduardą VIII. Ambasadorius turėjo ilgą pasikalbėjį įvairiais reikalais.

Prieš keletą metų dabartinis Anglijos Imperatorius laukėsi ir Brazilijoj.

Zuvo 20.000 italų.

Iš Adis Abeba pranešama, kad nuo sausio 20 iki 30 dienos, per Tamiem kautynes Zuvo daugiau kaip 20.000 italų.

LIETUVOJE

Popiežiaus sveikinimai Lietuvai.

Šventasis Tėvas Naujų Metų dieną privadojo audienčioje, kaip ir kasmet, priėmė Lietuvos chargé d'affaires prie Šv. Sosto, dr. K. Graufinį, kuris Jo Šventybei perdavė Lietuvos vėlybės Prezidento ir Vyriausybės sveikinimus. Jo Šventybei Pijus XI atsakymas maloniai prisiminė savo atsilankymą Lietuvoje ir pavedė dr. Graufinui padėkoti ir perduoti savo sveikinimus Lietuvos Respublikos Prezidentui ir Vyriausybei bei visai lietuvių tautai, linkėdamas gerovės ir krikščionybės lėtinimo Lietuvoje bei taikos pasaulyje.

Kainų tvarkytojas nubaudė.

Paskutiniojo metu Kainų Tvarkytojas nubaudė apie 20 prekybinių įvairiose Lietuvos vietose: Tauragnėje, Tveruose, Šveikšoje, Mažeikiuose, Raseiniuose, Kelmėje, Salake, Kaune, Onuškėje ir Šiauliuose.

Agr. Tallat-Kolpia išskrido į Maskvą.

«Maisto» pirmininkas agr. Tallat-Kolpia, š. m. sausio mėn. 8 d., grįžęs į Kauną iš Klaipėdos, kur buvo nvykęs sutvarkyti gabenamų Palestinos raguočių draudimą ir kitus reikalus tą pat dieną išskrido lėktuvu į Maskvą dalyvauti prekybos derybose su rusais.

Derybu komisijos nariai agr. Vienožinskis ir p. Norkaitis į Maskvą išvyko jau sausio mėn. 1 d. Agr. Tallat-Kolpša negalėjo išvykti kartu su kitais komisijos nariais, nes 3. I. jis turėjo dalyvauti «Maisto» bendrovės skolininkų visuos susaždavime, o 4. I. — varžytinėse mėsos šaldytuvams Klaipėdoje pastatyti.

Ginklų Fondai Aukais Rinks Organizuotai.

GKPRS centro valdyba nutarė išleisti atsišaukimus bei ankų lanktus ir juos visų pirma išsiuntinėti visoms mokykloms. Iš moksleivių centų bus apčiuopiama paramos, o daugiausiai — moralinės naudos. Paskui tuo reikali bus palaipsniui krepiamasi į organizacijas.

Naujas darbininkų laikraštis «Darbas».

Nuo Naujų Metų ligšiol tįsiesi darbininkams skiriamas laikraštis «Darbo Lietuva» ir Darbo Žinios» susiję. Vietoj ju darbo rūmai pradėjo keisti naują laikraštį «Darbas». Nors tris kartus per savaitę. Laikraštį redaguos A. Bružas.

Šiurpi nelaimė ant geležinkelio.

Romšišks, Kauno apskr. Šio valsčiaus, Gestionių km. gyventoją J. Karvelį pereitą šeštadienį važnuojant iš Kauno, ant Petrašiūnų geležkelio pervažos, išliko šiurpi nelaimė.

Dar neprivažius geležkelio pervažos iš Kauno pusės, kažko pasibaldė jo arklys ir, visu smarkumu pradėjo bėgti geležinkelio link. Tuo laiku kaip tik pervažioje buvo lankinamas Radviliškio traukinys ir kelio barjerai buvo uždaryti. Pribėgęs pirmaji barjerą arklys šoko ir sulaužė ir nepastebus antro — švytelioje traukinys. Kadangi arklys bėgėlis buvo peršokęs, tad po traukinio pateko vežimas ir jo savininkas. Kuvėlį vietoje užmušė, o vežimą sūtriūkšio ir šipulius. Arklys nuostabi būda išsiniūre iš visų pakiškių ir liko nepastebtas. Vėlonis turėjo apie 25 m. amžiaus buvo dar nevedęs. Įvykis labai smūdinio visą apylinkę.

VI. Barkauskas.

Ten niekas nelaukia.

(tąsa)

— Ja wohl, mein liebes. Richtig, — šūktelėjo sargas, pastumdams Povilą į dvejų, netoli stovėjusių, policininkų rankas.

Po dvejų savaitių kvotimo ir kankinimų Povilas iš kalėjimo paleido. Mėnesį pabūdaves, pagaliau, gavo darbo prie remontuojamo plento Tilžė—Jurgaitai—Skaisgirė—Papelkiai—Plyviškiai—Taplaukis. Tiesa, nebuvo jau toks lengvas ir malonus darbas. Ypačiai Samulio rankama, kuriuos dar niekada nekilnojo 10 kg sveriančio akmenų skaldomo kūjo. Dezertyro nuotalka krito. Suprato, kad «tautiškinis» tokie nuožirdūs, kaip Albertas laikūnė rašydavo. Darbų prižiūrėtojas Rauberis buvo gyvuliškai žiaurus. Darbininkus šunims laikė. Jei tik pastebėdavo kūjį, iškau rūkant ar šnekuciuojantis — vargas tam. Paskutiniais žodžiais iškalėdavo. Šito negana, dar ir pabaudą užvedavo, kurią savaitės gale išaiškėdavo iš ubariško atlyzinimo. Kartą Samulis dėl kažin kokių neteisėtų veiksmų Rauberiui paipriešino. Aš, kaip brangiai jam tai kainuoja. «Dei savaitės nugaroje kandiuko randus išnešiojo.

— Prakoiktas dezertyro! Šunie! — krūkė apsiptojęs Rauberis, kabinete kandiuku pliekdamas. — Kaip drįsti prieš savo viršininką murmuti?

Samulis pasiskundė, tačiau meko nepesė. Už «bereikalingą skundą» ir viršininko garbės žeminimą padėm ta ko mėnesį kalėjime patupėti. Dar negana, pošeijų įgrasino, kad pasikartojus perduos Lietuvos teismo organams. Povilas drebėdamas prisiekė daugiau nė piršto nepauidinti.

Dienos bėgo. Iš rėbaus, nutukusio Samulio beliko plonas, sudžiūvęs kirminas. Akys dar labiau prisimerkė tiksliau sakant, visiškai užgeso. Jokios gyvybės nesimatė, tyratum dvi šlapios nešvarios duobės kaktose rikošėjo. Ploni, pešvučiai gyvaplaukiai virto stonais rudais šeriais, kurie smulkųj moterišką jo vošda, nelycinant pasakų knygosse išpildėtos baldyklės snukiu padarė. O dar tik 8 mėnesiai kai jis tuos «pyragus» ragavus.

— Štai Vokietija, lit aukso kalnai ir malonūs «tautiškiniai», — prikalšiojo dezertyro sąžinė. Tačiau buvo vėlu. Čia jo laukė dar didesnis skurdis ir prispauda, o Lietuvoje įstatymai, negarbi ir kalėjimas. Vakare Povilas savo kietai ir vargingai gulėj laistė atgalios ašaromis ir keikė su žodžiais.

Lietuvos gandrai nuskrido 10 000 kilometrų.

Vytauto D. Universitetas gavo iš Afrikos du pranešimus, kad tenai rasti du negyvi Lietuvos gandrai. Ištyrus pasirodė, kad vienas gandrai buvo apžieduotas 1935 m. birželio mėn. Šešių apskr. Kapčiamiesčio val. Jis skrido į Pietų Afriką ir netoli Johannis buvo rastas negyvas. Jis nuskrido apie 8.000 km. Kitas gandrai buvo apžieduotas 1930 m. liepos mėn. Alytaus apskr. Užutelių kaime. Jis pernai lapkričio mėn. buvo rastas negyvas taip pat Pietų Afriką. Šis gandrai šešias vasaras skrido į Europą ir atgal ir padarė apie 10.000 km. kelionę.

Rinka ir kainos Lietuvoje.

Bekonai.

Bekoninės kiaušės perkamos nuo 85 iki 105 kg. gyvo svorio. Pirmojo eilėje perkama iš tų ūkiškų, kurie atlikę visus formalumus, ir tik neprižadėlius reikiamo kiamų kiekio su pasižadėjimais perkama ir be pasižadėjimų. Avanso išmokama 20 mo ir kainų priedo 13 litų, iš viso 43 litai. Likusi suma išmokama — po kiaušų paskerdimo ir išrašavimo.

Rinkose laš nes kiaušės parduodamos po 18—25 litus už gyvo svorio centnerį.

Raguočiai.

Kauno «Maistas» už riebiųjų bulių gyv. svorio centn. moka iki 16 litų, tačiau perka tik iš anksto sustares. Visų pristatytų raguočių nesuperka.

Raguočių eksportas į užsienio rinkas vis dar vejanomas.

Kiaušiniai.

Kooperatyvai ūkininkams už 1 rūs. kiaušinių kilogramą moka 1,70 lit. Kooperatyvams gi Pleno centras už pristatytus į Kauno, Šiaulių ir Klaipėdos sendelius išmoka už 1 rūsies kg. 1,90 lit.

Kauno rinkose už 10 didelių šviežių kiaušinių mokama apie 1.10 lit. Krautuose kainos kiek aukštesnės 10

štukų kainuoja apie 1,30 lit.

Provincijos miestelių rinkose kainos kiaušiniams gana ne vienodos. Svyravimas pasireiškia tarp 7 — 10 centų už štuką.

Sviestas.

Pieninėms už sviestą išmokama seniau nustatytos kainos.

Kaimiškam sviestui kainos rinkose kyla. Kauno rinkose kaimiškio sviesto kg. kainuoja apie 2,0 lit. Paskutiniu laiku užsienio rinkose sviestui paklausai pakilo, nes didesnius kiekius sviesto nuperka Jungtinės Amerikos valstybės. Anglija taip pat kiek padidino sviesto importa.

Linai.

Lietūkis už mirkytą linų pluoštą I rūs. kg. moka 1,65 lit, už II rūs. kg. 1,50 lit, už III rūs. kg. — 1,35 lit, už IV rūs. kg. 1,20 lit, už V rūs. kg. 1,05 lit, už VI rūs. kg. 90 centų.

Ten, kur linus supirkinėja privati pirkėai, kainos kiek svyruoja, tačiau mažiau priygstą «Liutakio» mokamoms kainoms.

Javai.

«Lietūkis» javus supirkinėja sena tvarka. Ruzių centn. moka 7 lit, už kviečių — 8,30 lit, už avižas — 6,30 lit, ir už miežius centn. — 6,7 lit.

Lašvoje rinkoje javų kainos daug žemesnės. Ruzių centn. galima pirkti už 5,5 — 6 lit, kviečių centn. — 7—8 lit, miežių — 5,5—6 lit, avižių centn. — 5,5—6 lit.

— Finansų ministerijoje šiuo metu tariamasi dėl visuotinio gyventojų surašymo pavidimo 1936 metais.

— Viena užsienio laikrodžių firma nori Lietuvoje steigti didelį laikrodžių fabriką. Tuo reikala šiomis dienomis Kaune lankėsi firmos direktorius ir atitinkamose mūsų įstaigose aiškino tokio fabriko steigimo galimumą.

Visų kiaušinėjo, ar jio nepažista Alberto Ambrulatio, ar kartais, neatė jo. Savo nelaimių priežastimi tik jį laikė. Taip, tai jis... jis kaltas! Kasdien toji mintis vis labiau skverbiasi į nelaiminčio dezertyro sūn. Pasalium nusprendė keršyti. Nors ir visą Vokietiją peršio, vistiek jis nepabėgs nuo m. no keršto Naktimis klėdėdavo. Šaukdamas tėvus, lyje vaiduoklis, pakidavo ir istieses drebėdamas rankas stengėdosi kažki ka apkabinti, išbučiuoti. Povilo bendradarbiams pagailo nelaimingojo. Nors ir jie buvo tokie pat nuskurdėli, tačiau kiek galėdami stenėdosi pagosti. — Būk vyras, Paul, — sakydavo jam, — susilauksi geresnių laikų. — Vyrai! Vyrai! Jei būčiau turėjęs nors trupinį vyriškumo, nebūčiau šitokioje landynėje. Ak, teve, motute, Atina!

Tuos vardus ištars, dezertyras pradėdavo kukėdamas verkti. Jau nebė ir jį verkdamą panašiu, tyratum jautis laubė.

Praslinko dar šeši mėnesiai. Viena šeštadienio vakarą Povilas nuėjo į kontorą pasiimti savaitės uždarbio. Darbų prižiūrėtojas Rauberis pasižiūrėjo į atvykusį ir mandagiai paprašė sėstis. Povilas nustebo. Niekada tokios malonės iš jo dar neburo sulaukęs. Gal paaukštins, — dingtelėjo mintis. Rauberis atsuktė 5 markes.

— Tamsta ryt galite nebentėti į darbą, — išsišiepė, pastumdams pini-

gus. Povilas pašoko. — Dėl ko? — Keistas klausimas. Dėl ko tamsta ateistas. — Už ką?

Po šito klausimo Rauberis pasiūlė kedėje tr, užsidėgęs cigara, išdrožė ilgą pamokslą. Iš visų tų žodžių Povilas tiek teigirdo, kad Vokietijoje esą labai daug bedarbių, milijonai tikrų vokiečių badauja, todėl vyriausybės įsakymu nuo šios dienos visi svetimiškai turi būti atleisti iš valdiškų darbų.

— Tamsta privaičiai galėsi dirbti, — mėšino raminti Rauberis, — tik, žinoma, reikia būti apskuriam. — Dirbtu? Ką dirbti, jei 5 milijonai neturi darbo. Pats sakei, tvirtinai! — Netrukšmaukite, ponas dezertyre, — už tokias kalbas taušta gali skaudžiai nuentėti. Laimė, kad aš tuoširdus žmogus, kitas mano vietoje...

Povilas sudrebėjo. Staigiu judėsiu nutraukė darbų prižiūrėtojo nebaigtą sakinį. Rauberis tyčia jį dezertyru pavadinė. Įgėlti norėjo. Jau buvo bejvykdas dar vieną nusikaltimą, tačiau susivaldė. Sukandęs dantis pasiūlė padėus pinigus ir neatsisveikines išėjo. Už durų laukė darbininkai pasižiūrėjo į nelaimingąjį. Jie suprato, kad jis jau bedarbis, valkata...

(b. d.)

Bedarbiai ne tik atlieka darbus, bet ir išmoksta specialybę.

Kauno miesto savivaldybė paskutiniams metais labai plačiu mastu vykdo akmenų skaldymo ir tašymo darbus. Prie šių darbų daugiausia dirba miesto bedarbiai. Bedirbdami bedarbiai prie šio darbo taip pripranta, kad tuo pradeda verstis kaip specialistai ir nebilo gal uždirba. Tuo tarpu prie Kauno miesto savivaldybės akmenų skaldymo ir tašymo darbų Kaune dirba apie 70 žmonių. Įgudę akmenaskaldžiai akordiniai dirbdami uždirba apie 4—4,5 lt, o visi kiti po mažiau. Kad bedarbiai kalėtų šio darbo lengviau pramokti miesto savivaldybė pradedantiems, iki jie pramoksta dirbti, duoda 1 lt pašalpos į dieną.

Kauno tunelis gana tvirtas.

Savo laiku žinovai pripažino, kad Kauno geležinkelio tunelis yra susidėjęs ir reikalingas pagrindinio remonto. Tačiau tuo žinovų sprendimu buvo paabejota ir tunelio tvirtumą iširti buvo pakviesti užsienio specialistai, kurie nuodugniai ištyrę pripažino, kad tunelis patikimai tvirtas ir gali tarnauti dar ilgus metus.

Ties naują plantą.

Tarp Tauragės ir T. Naumiesčio per paskutinius keletą metų labai padidėjo judėjimas, todėl šių metų pavasarį ten bus pradėtas statyti plantas, prie kurio statybos gaus darbo keletas dešimčių darbininkų. Iki šiol Tauragės ir T. Naumiesčio yra sujungta pirmos rūšies vieškeliai.

Kriminalinės policijos radio stotis.

Užsieniuose jau senai kai kur naujų dojamų radio susisiekimas nusikalteliams aiškinti.

1935 m. buvo pradėti ir Lietuvoje tokios radio stoties parengiamieji statybos darbai. Numatoma 100—150 W galimumo radio stotį įrengti Kaune. Kai atsiras lėšų, radio stoties bus įrengtos ir apygardoms. Radio stotis veiks trumpomis bangomis. Žinios bus per-

duodamos telefono ar telegrafo pakaiba. Tarptalstybiniam susisiekimui bus tik telegrafinis žinių perdavimas. Viduje bus vartojamas tik telefoninis žinių perdavimo būdas.

Kaip vykdoma mokyklų reforma.

Pereitų metų pabaigoj visoje Lietuvoje buvo 2307 pradžios mokyklos. Iš visų tų pradžios mokyklų apie 170 yra reformuota į šešių metų pradžios mokyklas. Daugiausiai reformuotų mokyklų yra miestuose ir kai kuriuose žemesniuose valsčiuose. Tos 170 mokyklų yra perreformuota tik per 1935 metus. Nors mokyklų reforma reikalauja labai didelių išlaidų statant naujas mokykloms patalpas ir sandant naują mokytojų personalą, bet vis dėlto tikimasi gal dar didesnių sėkmių pr. mokyklų reformuoti per 1936 metus.

Klaipėdos darbininkai įsteigė teatrą.

Klaipėdos krašto darbininkų ir amatininkų susivienijimas sudarė dra-

mos trupę, kuri netrukus suvaidins Gintalo «100.000 dinamo». Teatras jau yra. Šiuo žygiu Klaipėdos darbininkai labai patenkinti ir žada aktyviai savo darbus paremti.

200 Klaipėdos darbininkų pias mūška.

Jau nutarta, kad Klaipėdos krašto lentpūvės, kurios gaus apdirbti rusų mūšką, priims iš darbininkų amatininkų susivienijimo 200 šios organizacijos narių darbininkų.

— Atskiri malūnininkai, negalėdami tarp savęs išlaikyti sąžiningos konkurencijos, pradėjo daryti visokį šmeigalį: antros rūšies miltai dažnai esti atžymėti pirmos rūšies ženklu ir panašiai. Dėl to visuomet nukendia vartotojai, nes jie, pirkdami geresnės rūšies miltus, dažniausiai gauna blogesnius. Į tai atkreiptas kainų tvarkytojo dėmesys. Jis paruošė miltų standartų projektą, pagal kurį turės būti nustatytos vienodos miltų rūšys visuose malūnuo-

se. Numatoma, kad šis kainų tvarkytojo miltų standartinizavimo projektas greit tu laiku bus įgyvendintas, nes tam pri-tarė prekybos ir pramonės rūmai.

Ministerių kabinetas sausio 7 d. posėdy nutarė leisti Susisiekimo ministerijai statyti tiltą Alytuje kreditan. Tiltu statyba bus atiduota iš varžytynų.

— Sparbiai eina Klaipėdos radio stoties įrengimo darbai. Stotis pradės veikti jau už kelių mėnesių.

VISUR IR VISADA BŪK LIETUVIS!

O kiekvieno lietuvio — išieivio pareiga skatinti didžiausią, įdomiausią ir pigiausią visoje Pietų Amerikoje savaitraštį «LIETUVIS».

Būtinai pasisteng įsigyti nuosavą žemės sklypą šiame puikiame priemestyje.

Pigiausias mėnesinis ratas. Duodame statybai medžiagą.

Centralinė: Praça Antonio Prado, 3 sob. Tel. 2-5023.
Raštinės: Villa Prudente: Rua Cap. Pacheco Chaves 114.
Vietoje: Av. Zelina 33

Reikalingi agentai, kreiptis į Villa Prudente raštinę.

Šis tas iš Klaipėdos krašto praeities.

(Klaipėdos krašto atvadavimo 13 metų sukaktuvėms.)

Sausio 15 d. suėjo 13 metų, kai Klaipėdos kraštas atvaduotas iš ilgų amžių vokiečių vergijos ir gražintas Lietuvai. Šia proga čia patiekiamas kai kurių žinių iš Klaipėdos krašto praeities.

Minėdami Klaipėdos krašto reikalus, dažnai sakome, kad tai yra Mažoji Lietuva. Tas laikas duoda progos suprasti, kad tik Klaipėdos kraštas sudaro Mažąją Lietuvą. Tačiau iš tiesų Mažąją Lietuvą sudaro dar ir tos žemės, kurių dalį šandien vadiname Rytų Prūsija. Ten irgi gyveno gerokas skaičius lietuvių.

Klaipėdos kraštą sudaro 2848 kvadratiniai kilometrai žemės ploto su gražiomis Neringos kopomis. Šandien labai sunku pasakyti, kas buvo pirmieji Klaipėdos gyventojai. Istorinės iškaskenos rodo, kad Klaipėdos krašte žmogus gyventi apie 1000 metų prieš Kristų. Pirmieji gyventojai būvę aiškių giminės. Mes, lietuviai esame taip pat aiškių kilmės. Todėl darosi aišku, kad jokiū būdu nė germanų... Klaipėdos krašto praeities visškai aiškėja nuo 1252 metų, kai į Klaipėdą atsikėlęs kardininkų ordinas

pasistatė pilį, kurios pagelba galėjo tvirtai laikytis prieš žemalčius ir neva krikščindamas teruoti Lietuvą. 1923 metais Didysis Lietuvos kunigaikštis Gediminas paėmė Klaipėdą ir pilį sudėgino. Nuo tada Klaipėdoje išnyko kardininkų ordinas, o jo vietą užėmė aršūs Lietuvos priešai kryžiuočiai. Naršūs žemalčiai nenusileido ir kryžiuočiams. Kleipėda nuolat buvo deimama ir per kovas ėjo iš vienu rankų į kitas. Kryžiuočiai įsistatino Ragatnės ir Ventės pilyse, bet 1410 metais ties istoriniu Žalgiriu Vytautas Didysis jiems davė lemiamą smūgį

Po šių smarkių įvykių liki 1600 metų pradžios Klaipėdos kraštas gyveno ramiai. Tik vėliau, kai Prūsijos kunigaikštis Akbrechtas sumanė atstatyti buvusią kryžiuočių ordino garbę, į Klaipėdos kraštą jis įdėjo didelės pinigų sumas, norėdamas jį paversti vokiška žeme. 1629—1635 metais Klaipėda buvo atitekusiai laikinai į švedų rankas, ir vėlesniais laikais švedai dažnai pasirodydavo ties Klaipėdos miesto sienomis.

1678 metais Klaipėdą iškito didelis gaisras, kuris sunaikino visą mies-

lą. Tik pilis išliko sveik, kurioje sušimę gyventojai atsipyrė nuo švedų pakartotinio puolimo. 1709—1710 metais Klaipėdos kraštą aplankė baisioji rykštė—badas, maras ir dideli šalčiai. Per tuos dvejus metus išmirė tūkstantai žmonių. Į jų vietas atplūdo daug jėnurių kolonistų, o 1632 metais tūks tūčiai kolonistų į čia atsikėlė iš Vokietijos gilumos. Tik nuo šio laiko Klaipėdos krašte atsirado gerokas skaičius vokiečių, kurie palaikomi Prūsijos valdžios čia ėmė vokiečiai ir senuosius to krašto gyventojus lietuvius.

1757—1763 metais rusų kariuomenė plėžė ir naikino Klaipėdos kraštą. Bet po šių sunkumų apie pusantros šimtmečio Klaipėdos kraštas galėjo vėl laisvai gyventi. Tačiau vis visas laikotarpis tenykščiams lietuviams buvo gana skaudus, nes vokiečiai iš jų stengėsi išplėsti lietuvišką dvasią. Gi po 1875 metų toji nutatinio bangą dar labiau sustiprėjo. Lietuvių kalba buvo pašalinta iš mokyklų, bažnyčių ir kitų viešų vietų.

Atėjo didysis karas. Vokiečiai jau 1914 metų rudenį Klaipėdos krašto pietinę dalį užleido rusams, o 1915 m. pradžioje rusai užėmė visą kraštą. Pasibaigus didžiajam karui, Klaipėdos likimas pateko to karo laimėtojų, santarvės valstybių, žinon. Klaipėdos reikalus tvarkyti pradėjo prancūzai. Tačiau lietuviai, po ilgų amžių prispaudos, pajute besistartinę laisvę, 1923 metais sausio 15 d. sukilo ir nusikratė

svetimųjų jungo. Po ilgesnių derybų, 1924 m. gegužės 8 d. Lietuva su Anglija, Prancūzija, Italija ir Japonija pasirašė Klaipėdos krašto konvenciją, pagal kurią Klaipėdos kraštas gavo autonomiją ir buvo ir juridiskai priskirtas prie Lietuvos.

Tsb.

Savivaldybių turtai bus griežtai prižiūrimi.

Vidaus reikalų ministeris gen. Čaplikas šiomis dienomis išleido visų apskrįčių savivaldybių pirmininkams ir pirmiečių miestų burmeisterams įsakymą prižiūrėti, kad savivaldybių įstaigų piniginiai reikalai būtų tinkamai tvarkomi ir saugojami. Visus piniginius reikalus ir turto priežiūrą reikės pavesti tik patikimiems žmonėms, patmaut iš jų užstatą ar garantiją. Tam tikri atsiskaitymai iš gaunamų pajamų turės būti daromi dažniau, maždaug kartą per mėnesį. Be to, atskaitomybės darbas turės būti paskirstytas tarp atskirų tarnautojų, kad tuo būdu vieno tarnautojo darbą tikrintų kitas tarnautojas.

AR JAU ATNAUJINAI PRE NUMERATA?.. SKUBINK, KTU BUDU NUSTOSI DAUG NAUJIE NU IR ĮVAIRENYBIU!

Skandalingas Klaipėdos krašto direktorijos elgesys su lietuviais.

Prieš metus Klaipėdos krašto lietuvių visame krašte gyvenime buvo jau beužimam su priderančia vieta. Jie emė atkovoti ankščiau vokiečių užgintus lietuviškumo teises. Tai buvo Brūvelaičio vadovaujamos direktorijos laikais. Ši direktorija, nors kraštą valdė ir be seimelio, tačiau žiūrėjo abiejų krašto tautybių — lietuvių ir vokiečių lygybę. Ji nė vienai nė kitai gyvenotojų daliai nedarė išimčių.

Toki J. Brūvelaičio direktorijos darbai, savaime aišku, nepatiko Vokietijai. Jos visus propozicijos aparatus rekte rekte, esą Klaipėdos krašte smaugiamas vokiečių interesai. Šio žemeištai prieš Lietuvą buvo paleisti po visą pasaulį. Bet to dar maža. Vokietijos spauda ir radio ragi nu Klaipėdos vokiečių neusiiminti nes, esą, netrukus ateisianti keršto valanda. Įvairių vokiečių provokacijų spaudžiami, Klaipėdos krašto gyventojai praėit rudenį išsirikto naują seimelį, kuriame, kaip jau žinoma, didele dauguma turi vokiečių. Lapkritio pradžioje buvo sudaryta dabartinė A. Baldžiaus vadovaujama direktorija.

Vokietininkams to tik ir reikėjo. Jie tuoju pakėlė galvas, o Vokietija laukė tos pranašautos «keršto valandos». Baldžiaus direktorija, neabejotinai gavusi nacių valdžios įsakymą, pirmaisia emė iš vietų metyti lietuvius valdininkus. Jau pirmomis Baldžiaus direktorijos valdymo dienomis iš pareigų buvo atleisti visi trys Klaipėdos krašto apskrinių viršininkai. Jie visi buvo to krašto lietuviai, savo užimamai vietai tikinamai pasirodė ir atatinę įstatytųjų reikalavimus. Naujus apskrinių viršininkais buvo paskirti vokiečiai nemokantieji lietuviškai. Netrukus iš pareigų buvo atleisti ir lietuvių valdininkai. Jų vietos buvo paskirti taip pat vokiečiai, ankščiau net da tyvavę priešvystybines partijas.

Neva pasidrasius savo pirmaisiais «zygdarbiais», dabartin Klaipėdos krašto direktorija tuoju emė atleisti ir kitus lietuvius valdininkus. Likę iš viso jau atleista arti 100 lietuvių valdininkų. Baldžiaus direktorija emė dar toliau. Ji paskeibė galvojančių 1934 metų direktorijos nutarimą mokyklų reikalais. Tas nutarimas duoda teisę nu kytojams suvaliauti su lietuvių kalbos dėstymu mokyklų. O kadangi Baldžiaus visų mokyklų mokytojus nori paskirti vokiečiams, tai gamina spėti, kad netrukus lietuvių kalba bus išgata beveik iš visų Klaipėdos krašto mokyklų.

1934 metais J. Brūvelaičio direktorija, pamdama krašto valdymą, tuoju pradėjo taupumo politiką. Pereity metų gruodžio mėn pasitraukdama, Baldžiaus direktorijai jį perdavė apie 600.000 litų autauptų. Klaipėdos krašto to kia suma jau yra gana didelė. Tačiau dabartinė direktorija gautas sutuapas tuoju pradėjo išvalstyti. Ji buvuslems valdininkams, tariamos skriaudos atitai symni, tuoju išdalijo stambias sumas.

Šiais vokiečių direktorijos darbais yra pasipiktinę ne tik Klaipėdos krašto lietuviai, bet ir vokiečiai. Kad, eidami į seimelio rinkimus, vokiečių apgaudinėo daugelį gyventojų, sakydami, kad jiems laimėjus, Vokietija tuoju susitakinsianti su Lietuva. O tada jie į Vokietiją galėsią brangiai par duoti savo gaminius. Tačiau viskas išėjo priešingai. Tiesa, seimelio dauguma dabar turi vokiečių, bet Vokietija ne tik kad savo rinkų neatidare Klaipėdos krašto gaminius, bet priešingai — jas dar labiau suvaržė. Da-

bar Vokietija nieko neima iš Klaipėdos krašto. Baldžiaus direktorija visokiems gerais pažadais ir gražiomis viltimis stengiasi užliulioti bruzdančią Klaipėdos krašto vokiečių.

Dėl to skandalingo dabartinės direktorijos elgesio su lietuviams, smarkiai subruzdė Didžiosios Lietuvos gyventojai. Visos organizacijos griežtai smerkia tokius neteisėtus direktorijos veiksmus ir reikalauja, kad Lietuvos vyriausybė jiems padarytų galą girdi, kad Klaipėdos krašto gubernatorius Baldžiaus direktorijos veiksmus žada apskusti neseniai įsteigtam statutiniam teismui.

Tsb.

Kronika.

LIETUVIŲ KATALIKŲ BAŽNYČIOS PASVENTINIMAS.

Pirmosios Šv. Paulo lietuvių katalikų bažnyčios pašventinimo iškilmės įvykė šį sekmadienį, vasario 16 dieną, Vija Zelinoje. Lygiai 10 val. ryto bus laikomos iškilmingos pamaldos. Pamaldose ir iškilmėse dalyvaus daug žymių žmonių, dvasininkų ir pasauliečių.

Kaip teko patirti, dėl svarbių priežasčių, nei Lietuvos Ministeris Pietų Amerikai p. Aukštuolis, nei J. E. Vyskupas Bučys į šias iškilmes atvykti negalėjo.

Tikimasi, kad šioje taip svarbioje ir mums visiems brangioje iškilmėje dalyvaus labai daug lietuvių ir visų Šv. Paulo rajonų.

LIETUVIŲ SAJONŲ BRAZILIJOS POSEDIS.

Šeštadienį, vasario 8 dieną L. Namnos įvyko Liet. S-gos Brazilijoje etinis posėdis.

Posėdyje buvo perskaitytas S-gos revizijos komisijos aktas. Trumpą valdymo pranešimą padarė S-gos pirmininkas A. Majus, kuris pažymėjo, kad S-ga ir toliau stenvis etiti senai, tiesiai lietuvišku keliu, rūpinasi mūsų mokyklomis, organizacijomis ir visokių kultūrinių darbu.

Tarp svarbesnių klausimų buvo svarstomi ir mokyklų reikalai. Apvarsčius paskutinius įvykius Mokes-

Dr. V. Kudirkos mokykloje bei iškelius visų pakraipų mūsų spaudoje neigiamus faktus apie mokytojus V. Nalivaiką ir P. Korsaką, nutarta prašyti p. Konsulą, kad minėti mokytojai būtų atleisti iš tarnybos ir jų vieton pakviesti nauji iš Lietuvos. Dėl nepateisinimo mokytojų V. Nalivaikos ir P. Korsako elgesio smarkiai nukentėjo Dr. V. Kudirkos mokykla.

Toliau buvo svarstomas naujos mokyklos Parque das Nações pavadinimas. Pasitarus su p. Konsulu P. Gaučiu, nauja lietuvių mokykla pavadinta vieno iš didžiausių mūsų poetų ir Lietuvos atgimto pranašo Maironio vardu.

Apvarsčius keletą smulkesnės reikšmės klausimų, pasėdis baigėsi 6 val. vakaro.

LIETUVIŠKŲ PLOKŠTELIŲ DEMONS TRACIJA.

Praeitą šeštadienį ir sekmadienį Vija Anastazijoje, Dr. J. Basanavičiaus salėje buvo demonstrojamos lietuviškos plokštelės su elektriniu radio-gamafonu kurį neseniai įsigijo S. Paulo Lietuvių Klubas. Lietuviškomis plokštelėmis susidomėjimas lietuvių buvo didelis. Gražios lietuviškos dainos bei muzika ne vienam ir ašaras išspaudė. Vietoj jautinams turėjo progos gražiai pasilinksinti ir pakoti, lietuviškai muzikai grojant.

Vilainastazietėi laukia ir daugiau tokių erazių pranaugų.

Kaip teko patirti, netrukus lietuviškos plokštelės bus demonstrojamos ir Mokoje, Dariaus ir Gireno vardo salėje.

Vilainastazietis.

LIGHT KOMPANIJA PRIIMAMI DARBININKAI.

Pastaruoju laiku Light kompanija priima nemažai darbininkų. Dauguma priimami yra trauvųjų konduktoriams ir mašinistai. Šioje kompanijoje dirba gana daug lietuvių. Nemažai lietuvių ir naujai įstoja. Konduktoriam ir mašinistams pradžioje mokama po 10\$000 už 8 darbo valandas.

Darbininkams.

SUNKI «VILTIES» ŽURNALO PADĖTIS.

Neseniai įvykusiuose «Vilties» S-gos Centro Valdybos posėdyje nutarta atleisti mokytoją P. Korsaką nuo «Vilties» žurnalo redagavimo, nes pasitiko, kad jam redaguojant ir administruojant, žurnalas pasidarė apie 1000 milreisių skolu. Dabar Centro Valdyba žurnala žada perimti griežton savo kontrolen ir leisti jį toliau. Žurnala

redaguos, herods, St. Puišys.

Šįmet dar neišėjo iš spaudos nei vienas numeris.

VILTIEČIŲ KARNAVALS.

Karnavalo proga «Vilties» S-gos Bom ketiro skyrius rengia šokių su trumpa programa Lietuvių Namų salėje, rua Bandeirantes, 92. Vakaras prasidės 7 val. ir baigsis 12 val. nakties.

N. N.

ATVEŽĖ DAUG LAIŠKŲ LIETUVIŲ VAIKUČIMS.

Vasario 12 d., pravaziuodamas pro Santos p. Grebliauskas atvežė daugybę laikraščių Brazilijos lietuvių vaikams. Laikraščius atsiuntė DULR Akademinis skyrius, kuris veda ir tvarko Lietuvos mokyklinio amžiaus vaikų susirašinėjimą su užsienio lietuvių to amžiaus lietuvių vaikais. Laiškusius parašė įvairių Lietuvos gimnazijų ir pradžios mokyklų mokiniai.

Kaip teko patirti, p. Grebliauskas po kelių dienų grįžo atgal į Lietuvą. Jis žada keltoms dienoms sustoti ir S. Paulo mieste. Roikų mūsų vaikams, gavusius laiškus, pasiskubinti atsakyti savo mažiems broliukams Lietuvoje. Laiškus galima ištinti lietuvių mokyklų mokytojams, o jie perduos p. Grebliauskui, kuris nuvežs juos į Lietuvą.

DEKRETAS LIETUVIŲ MOKYKLoms.

Neseniai Liet. S-ga Brazilijoje gavo raštą iš S. Paulo prefektūros, kuriuo buvo reikalaujama sumokėti tam tikrus mokesčius už neįdomąjį turtą. S-gos valdyba padavė prefektūrai prašymą, kad mokykloms būtų nuo šio mokesčio atleistos. P. Konsulas P. Gaučys tuo pačiu reikalui kreipėsi pas miesto prefektą, bet pasirodė, kad nebuvo tokio įstatymo, kuriuo einant, galima būtų atleisti mokyklas nuo mokesnio. Tačiau miesto valdyba parodė tiek palankumą, kad paskubomis išleido naują dekretą ir jno remiantis atleido mūsų mokyklas nuo mokesčių.

Rep.

MAIRONIO VARDŲ MOKYKLA.

Penktoji lietuvių pradžios mokykla Brazilijoje pavadinta Lietuvos atgimto pranašo, poeto Jono Mačiulio Maironio vardu. Naujosios mokyklos rūmų kertinio akmenis pašventinamas įvykis vasario 16 dieną, lygiai 3 val. p. p. Parque das Nações (netoli Šv. Bernando). Pašventinimo iškilmėse dalyvaus nemažai žymių žmonių: keli svetimų valstybių konsulai, Baltijos Valstybių draugų s-gos valdyba, Šv. Bernando miesto prefektas, žurnalistai ir kiti. Tikimasi, kad atsilankys nemažas būrys lietuvių ir iš S. Paulo.

Sekmadienį, lygiai 3 val. p. p. išėina autobusai iš senosios turgaus (Mercado velho) į Parque das Nações.

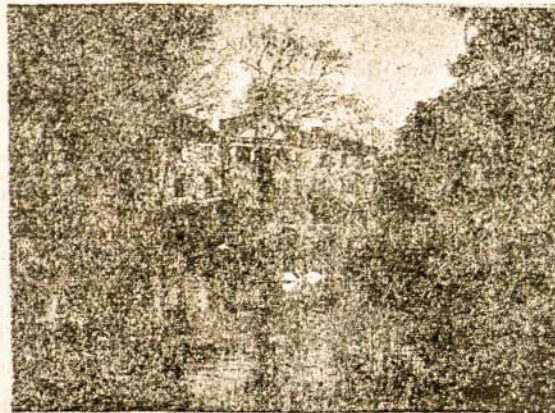
Mokyklai dovanotas sklypas randasi ant rua Argentina ir rua Portugal kampo. (Parque das Nações).

LIETUVIŠKŲ DAINŲ IR MUZIKA PER RADIO.

Lietuvos Nepriklausomybės sukurtųjų proga, vasario 16 d., sekmadienį, per radio bus transliuojamos lietuviškos dainos ir muzika.

Lygiai 7 val. vakaro iš radio «Record» bus transliuojamos lietuviškos plokštelės ir dainuos mūsų kolonijos dainininkai T. Mažeika ir V. Laurinavičius.

9 val. vakare Radio «Cruzeiro do Sul» bus trumpa Konsulo P. Gaučio pasikanta. «Vilties» choras padainuos keletą lietuviškų dainų. Radio Cruzeiro transliuos per kelias stotis visai Brazilijai.

Kauno butanikos sodas.

Lietuvos Konsulo P. Gaučio Kalba

kuri bus pasakyta Vasario 16 d. per radio „Cruzeiro do Sul“ (portugalu kalba)

Malonūs klausytojai,

Lietuva kadaise buvo didelė ir galinga valstybė. Penkioliktam šimtmetyje, Vytauto Didžiojo laikais, jos ribos ėjo nuo Baltijos ligi Juodųjų Jūrų. Tačiau nelaiminga unija su Lenkija ją pražūdė, liet pagaliau aštonioliktam šimtmetyje jos abi pateko po rusų jungo. Tačiau su valstybės žlugimu Lietuvos nepriklausomybės idėja neužgeso. Lietuva atkakliai kovojo su rusų pastangom pavergti ne tik kūną, bet ir mūsų tautos dvasią, uždraudžiant jai ne tik teisę iš maldaknygių, spausdintų lojnyų rašydėms. Toliau Sibiro laukai yra nusėti ištremtųjų lietuvių kaulais, nes jie kovojo už savo tautos teises.

Nors didžiojo karo kaitynės vyko Lietuvos žemėje, nors buvo išgraužta ir išdeginata daugybė Lietuvos kaimų ir miestų, nors kruvinuos mušinos žuvo tūkstančiai geriausių Lietuvos sūnų, o šimtai tūkstančių vargo išblaskyti po plačios Rusijos stepes, iš po jų grįvusių tačiau atsikėję nepriklausomoji Lietuva ir per tuos aštonioliką metų ne tik atstatė savo išriautus kaimus ir miestus, bet įsikūrė universitetai, aukštasias technikos, arnikultūros, prekybos bei meno mokyklias, įsivedė visuotiną ir privalomą pradžios mokslą, nutiesė geležinkelius bei o centus, užmezgė draug ugus santykius su visomis pasaulio valstybėmis, išskyrus Lenkiją, kuri smurto ir apgaulės būdu pagrobė Lietuvos senąją sostinę Vilnių su trečdaliu Lietuvos teritorijos.

Saukus buvo atgimusias nepriklausomas Lietuvos kūrimas. Vos nutilus didžiojo karo patrankų šurvyms, išvargusi Lietuva vėl turėjo imtis ginklo ir išvairyti iš savo žemės rusus, vokiečius ir lenkus, kurie tykojo Lietuvai iš nau-

jo pavergti. Sekminkai apsigynus nuo išorės priešų, reikėjo imtis atstatymo darbo, nes viskas buvo išgraužta, išdeginata. Tačiau truko kapitalų ir atstatymo darbas ėjo labai lėtai. Ne nuostabu tad, kad daugelis mūsų tautiečių emė vykti į užjūrio šalis geresnės laimės ieškoti. Ir taip per palyginti trumpą laiką lietuvių privažiavo į neaprepiamą Brazilijos respubliką virš 30.000. Dauguma jų susipietė S. Paulo estadoje ir jos sostinėje. Septynišiosdešimtis naujų lietuvių ra ūkininkai ir vėdžiai žemės ūkiu, kiti gyvena miestuose užsiimdami amatais arba dirbdami fabrikuose. Naudodamies Brazilijos vyriausybės jiems teikiama palankumu jie dirba ne tik savo gerbuvini, bet taip pat ir aktingai prisideda kuriant didingą Brazilijos miestą, kartu su tuo dar labiau sustiprindami ir pagilindami draugingus tarp Lietuvos ir Brazilijos santykius.

Aštonioliktos Lietuvos nepriklausomybės sukaktuvės S. Paulo lietuvių kolonijai yra ypatingai pažymėtinos. Šiandien buvo pašventinta Vilia Zeinnoj pranoj lietuvių katalikų bažnyčia Pietų Amerikoje, o tuo pat padėtas keratinis akmuo ketvirtajai lietuvių pradžios mokyklai. Mau ypač malonu pažymėti, kad prie šių taip svarbių lietuviams pastatų atsiradom nemaža yra prisidėję mūsų skaitlingi draugai braziliečiai, todėl baigdamas šaukiu: lai gyvena lietuvių orazdiečių būdelis! lai gyvena Lietuva! lai gyvena Brazilija!

BRAZILIJOS NAUJIENOS.

Politinių kalinių tardymvs.

Brazilijos politinių kalinių, kurie buvo sėdinti sąrysy su rusu komunistiniu pervesmu, tardymas dar nebaigtas. Surinkta daugybė įdomios medžiagos apie Brazilijos komunistų veiklą ir jų ruošta planą nuversti dabartinę valdžią. Visi direktyvai komunistinei propagandai ir ruošiamam perversmui buvo duodami iš užsienių.

Išstomiami iš Brazilijos teritorijos.

Teisingumo Ministerijoje pasirašytas dekretas, kuriuo išstomiami iš Brazilijos teritorijos, kaip pavojingi visuomenės tvarkai ir ramybei asmenys: vienas portuzalas, vienas ispanas ir vienas romanus.

Vis dar ieško žibalo.

Nekurie Brazilijos mineralogai tvirtina, kad Brazilijoje turi rastiis žibalo šaltinių. Žibalo ieškoma įvairiuose Brazilijos vietose, bet vis be pasekmų. Ar pavyks kur nors surasti žibalo šaltinius Brazilijos žemėje, sunku pasakyti. Dabar Brazilija įveža iš svetimų valstybių už daugelį milijonų milreisų.

Rio de Janeiro atvažiuoja daug turistų.

Besibartiant karnavalui į Rio de Janeiro atvažiuoja daug turistų iš įvairių kraštų. Rio de Janeiro miestas skaitomas vienas iš erčiausių pasaulio. Be to, jis garsus savo karnavalu. Kiekvienais metais per karnavalą į Rio de Janeiro suvažiuoja daugybė žmonių ne tik iš visos Brazilijos bet ir užsienių.

Kreditai kelių taisymui.

Šiems metams valdžis paskyrė nemažas pinigų sumas kelių taisymui įvairiuose Brazilijos estaduose. Nemažai pinigų paskirta ir naujų kelių pravedimui.

Sausra padarė nemažai nuostolių.

Šmet Brazilijoje ypatingai sausa vasara. Visse laiką lietaus, palyginus su kitais metais, buvo labai mažai. Vietos laikraščiai rašo, kad daugelyje vietų nuo sausros nukentėjo įvairios plantacijos ir pašėnai. Sausra padarėsi labai daug nuostolių beveik visose Brazilijos estaduose.

Kviečių ūkis Brazilijoje.

Brazilija iš užsienio įveža labai daug kviečių, nes Brazilijos kviečių ūkis menkai teiseivystės. Paskutiniu laiku pradeda rūpintis kviečių ūkiu pietum. Norima bent dvigubai padidinti Brazilijos kviečių produkciją. Neseniai kilo sumanymas įsteigti tam tikrą specialų įstaigą, kuri rūpintosi Brazilijos kviečių ūkio propaganda ir pietimu.

Konstitucionalistų partijos suvažiavimas.

Vasario 12 dieną S. Paulo, mieste prasidėjo antroji konstitucionalistų partijos konferencija, kurioje dalyvauja daugybė atstovų ir svečių. Konferencija užgėrė estado valdžios politiką ir priėmė ketelą svarbesnių nutarimų.

— Ka kuriuose laikraščiuose pasirodė žinia, kad atsistatydinsias admiralas Graça Arauha, Brazilijos Lloydso direktorius.

— Paskutiniu laiku įvairiose Brazilijos vietose vėl pradėjo rodytis propagandiniai komunistiniai lapai, ir atsišaukiami, kuriuos platina komunistų agentai. Policija mano imtis erietų priemonių prieš komunistinę propagandą.

Atskiri balsai beruošiant tautos švietimo plana Brazilijoje.

Siūlydamas kai kurias iniciatyvas dėl švietimo reikų ir Brazilijoje p. Mario Pinto Serva įteikė Brazilijos Spaudos Sąjungai šio turinio raštą:

„Kadangi dabar pradėdama svarbų vykdymas Federalines Konstitucijos 150 str. raide „a“ dėl visu laipsniu švietimo ir kadangi nutėto str. raide „a“ tuos reikalus paveda koordinuoti ir prižiūrėti Federalinei valdžiai visoj Brazilijos teritorijoje tai siūlydama Spaudos Sąjai prie to reikalo prisidėti skelbiant šį sumanymą, kuris, rasit, duotų švietimo reikalams Brazilijoje daugiau dinamikos, praktiškumo ir geresnių vaisių.

Būtų labai gera, kad Spaudos S-va siūlytu, ta darbo planą įtraukti 1.500 municipalinių kamara, tuos rimtėriaus organus kurie išsiūlo etna paprasčiausias vietines valdžios pareigas, ir pavestis jas nandingomis lėtuozomis su svarbiomis kultūrinėmis funkcijomis švietimo vietinius gyventojus tuo keiant tautos gerove ne tik pilietiškais ir ekonomiškais sumetimais, bet ir politiniais socialiniais, moraliniais ir net tarptautiniais, nes brazilų tauta su 75% bernūčių yra nepajėgi ne tik pūti, bet ir gintis.

Ir visai nūku, kad geriausias būdas kelti municipaliu materialinę bei ekonominę gerovę rūpintis jų gyventojų švietimu, nes nerastiingi gyventojai palieka ne tik tamsūs, bet visados

esti varšiai ir ligoni, o švietūs gyven tojai esti sveiki ir linkę į pažangą.

Mokyklė, mokyklų ir dar mokyklai turi kilti šauksmas iš visų Brazilijos pakauopi.

Reikia taip tvarkyti, kad tautos švietimo plano būtų nustatyta visoms municipalinėms kamarams stebėti tiek mokyklų jų apylinkėse, kiek tik reikalinga visiems mokyklinio amžiaus vaikams sutalpinti. Taipgi municipalinės kamamos turėtų galėti leisti dekretus nerastiingumui pašalinti jų žemese. Ir jei visos jos dar renas stadionus, plaukymo baseonus, aikštes, įvairius nudingus kursus ir panaš., tai iš kiekvieno Brazilijos miestelio padarysime ka p ir senovės Graikijos Atenas. Juk Atenų gyventojų skaičius neprašoko keteros dešimtų tūkstančių, ir ne gyventojų skaičium buvo garsūs Atenai, bet jų ir kėno ir dvasios paėgry išaukėjimu.

Tuo pat keiu ir Japonija pasidarė pirmos rūšies potencija modernėkaime pasauly. Štai 1872 metais pasikeitė štoki dekreta: „kiekvienas miestelis ir valsčius turi steigti tiek pradžios mokyklą, kad galėtų sutaipinti visus mokyklinio amžiaus vaikus“.

Tas pat buvo padaryta ir Vokietijoje analfabetizmo problema išspėsti. Štai Laveleye savo knygoje „L'Instruction Publique“ sako: „mokyklų sistema. Prūsijoje ir visoj Vokietijoje remiasi šiais dviem principais: 1) mokyklų steigimas

ir išlaikymas yra valdžiaus pareiga ir jų kiekis turi būti proporcingas tikkančių jas lankyti vaikų skaičiumi; 2) mokyklų lankymas remiamas mokyklinio amžiaus vaikų tėvams dedama pinigine baume ir net kalėjimu“.

Belaijoj taipgi pradžios mokslas yra pavestas municipalinei valdžiai, o provincijų ir centro valdžiai tik padeda tuo reikalu vietinei valdžiai. Ir Anglijoje pradžios mokslo darbas pavestas vietinei ir municipalinei valdžiai. Tas pat ir Z. Amerikos Jungtinėse valstybėse, kur municipalijos švietimo reikalams išleidia 33% visų savo metinių pajamų.

Brazilijoje ligšiol dar nenorims suprasiti nei reikalo, nei tikslo municipalias įtraukti į šį leniamą tautos darbą vien dėl nelemto įsitikimo, kad tik centras tai gali padaryti.

Visi tie pagrindiniai dėsni, kaip jus čia minėjome, turėtų būti Spaudos S-ocos propaguojami ir skatinami įterpti į tautos švietimo plana, kuris dabar manoma išdirbti, nes tai turės istorikali lemiamos ir dinaminės reikšmės brazilų tautos formavimuisi ir paruošimui jos didiems ir naujiesiems tikslams, kurių sekulinguumas visais atviletais pareis kolektyvinio visos tautos pajėgumos, o kolektyvo pajėgumas gali pastiekti aukščiausio laipsnio tik išvystant atskiro individo jėgų maksimumu, t. y. visų 45 milijonų brazilų, kurių dabar yra 75% arba 30 milijonų bernūčių, protiniu atžetigiu aklu. Gal, per Spaudos S-ocos akciją įlinkius į šį darbą visas 1.500 Brazilijos municipalijų (valsčių) ir, gal paskelbus penkių metų planą pavyks pašalinti šis gėdingas nerastiingumai

mas mūsų šaly“.

Lietuvių Sąjunga Brazilijoje įdėdama savo „našies skatiką“ į švietimo reikalų ekspansiją Brazilijoje su savo veiknūčiomis ir beseigiamomis mokyklomis, nors tuo tarpu daukuoju tesunking vien savo tautiečių švietimo reikalus, bet vis tik jūmėsis esanti gerbiugame žygj drauge su švietesme Brazilijos visuomene prieš tamsa bei nerastiingumą. Pono Mario Pinto Serva balsas yra reikšmingas ir vertas dėmesio. Mes lietuviai irgi turėtume šia proza labiau sukristi ir drauge su brazilais skelbti prieza kovą nerastiingumui. Atmintime, kad viešų ir geriau aprūpintų mokyklų teturime tik S. Paulo mieste, ir tai toli erazū nepakankamai. O kur kiti Brazilijos miestai, kur provincija, fazendos? Mes irgi turėtumėm pas kelbti „penkių metų planą“ kovai su nerastiingumu. Ker tik yra švietesnis lietuvis, jis turėtų imtis to darbo, kiek vienas tėvas turėtų būti savo vaikų mokytoju, kur nėra kito. Atminti ke lietuviui, kad būdamai bernūčias, anot, p. Pinto Serva, visados liksite skurdžiais, ligoniais, o švietas, raštungamas atves jumis į sveikatą ir materialinę gerovę.

Tat pirmyn į kovą su nerastiingumu!

A. Majus.

DIDELĮ DŽIAUGSMĄ SUTEIKSI SAVO GIMINĖMS BEI DRAUGAMS LIETUVOJE IR KITUR, JEI UŽSAKYSI JIEMS „LIETUVI“ 1936 METAMS.

Auksas -- žiaurus pasaulio valdovas.

Auksas — trumpas, paprastas žodis, bet kaip plačiai ir garsiai jis skamba visame pasaulyje. Sunku būtų surasti tokį žmogų, kuris nėra girdėjęs žodžio „auksas“, nežino jo vertės ir galybės. Visi jį žino, visi jį ieško, ir labai mažą yra tokių, kurie nenorėtų kuodučiausiu jį įsigyti. Bet ar tikrai jis ateina žmonėms laimė, ar visus jis padaro laimingus? Drąsiai galima atsakyti, kad ne. Priešingai, jis yra atnešęs pasauliui nesuskaitomas nelaimes, padales nesuskaitojamus nuostolius, pradžius milijonų gyvybių, sunaikinęs įtisas tautas ir valstybes. Todėl naveltiui jis vadinamas „geltonoju velniu“, „geltonąja mirtimi“, „goduno slobinui“, „Ibancinis nuodais“ ir panašiai. Žuoma, ne auksas, ne tas neįvyvas metalas čia kaltas, kad žmonės dėl jo kerštauja, kelia karus, fudo savo artimuosius ir daro baisiausias nusikaltimus. Čia kaltas pačių žmonių godumas, jų kietasirdiškumas. Bet visiena auksas yra svarbiausias jų nelaimių priežastis.

Kada auksas buvo spardomas kormis.

Grįžo senovėje auksas buvo labai mažai vertinamas. Kiekviena tauta gyveno uždariusi nuo kitų. Nebuvo tobulo susisiekimo, nei išplėsti prekybtinių santykių. Todėl nebuvo reikalingi pinigai. Kiekvienas pats pasicamindavo sau reikalingus dalykus. O jei norėdavo įsigyti tokį daiktą, kurio pats neturėdavo, tai išimainydavo jį j tai ko kitiems stigo. Medžiotojas žverų kailius mainė j kėlelines vyvijas, žemdirbys duoną mainė j rūbus, puodžius savo kaminius mainė j maistą ir t. t. Žmonės vertino tik tai, kas buvo naudinga vartoti. O iš mintkito ge toho m talo (aukso) juk nepadarė satrio: vyvijos nei kirvio, nei lausai iš jo ruto, nei vrsi skausis sriubos. Todėl auksas naudojamas tik papuošalams ir fasilėjams. Tuose kraštuose, kur auksas nebuvo, netkas jo ir nesigodė, nerėikalavo. Net ir tada, kai prasidėjo glaudesnis tautų santykiavimas, kai buvo pradėta vartoti pastovesnis mainų mastas, arba pinigais, auksas dar negreit užėmė toką garbingą vietą.

Aukso galybės pradžia.

Pirmiausia pinigų vietoje buvo vartojami žverų kailiai, medžioklės ir žvejybos įrankiai, vinkiniai įvairūs audiniai, gyvuliai ir t. t. Pasakiau pradėjo vartoti sidabrą ir varį, ir pagaliau auksą. Bet jo buvo labai mažai, todėl greta auksinių pinigų buvo ir dabar yra vartojami sidabriniai, variniai, net geležiniai. Paskui suzalojo popierinius pinigus. Bet vyriausiu visų gerbių mastu buvo pripažintas auksas. Taip pasiliko ir ligi mūsų dienų. Tai atsitiko todėl, kad auksas yra labai pastovus: nesikeičia, nepūva, nerūdija, nesiteršia, patogus laikyti ir nešioti su savimi. Be to, jis gražiai žiba: o tas trgi višioja žmones. O kadangi auksas pasaulyje yra labai nedaus, todėl jis taip labai ir branginamas.

Žiaurus karai dėl aukso trupinių.

Kada Kolumbas surado Ameriką, jis dar nežinojo, kokie turiai ton slėpiami Žiaurus laukiniai indėnai, nepreimami mškai, pilni plėšrių žverų ir nuodingų ilinų, visai neriljoje europiečių. Todėl niekas nenorėjo kelti jį naują nežinomą šalį. Bet kai keliautojai pamatė aukšniais papuošalais apšikarsčius čabuvius, kai už niekingus blizgančius ir mergus aukskus

išukiniai jiems pradėjo nešti auksą smiltis, europiečių godumas nugalėjo viską. Tūkstančiai ginkluotų žmonių keliavo per vandenynus auksą ieškoti. Įsigėidę žibancio metalu jie pamiršo Dievo įsakymus ir artimo meilę. Žiaurus kariautojai grobė laukinių čabuvių turtus, naikino jų namus ir žudė juos be pasigailėjimo. Mėkaikos gyventojų acteko tauta, kurios valdovų rūmose buvo beca eš auksų indų, baldų, stabukų ir puošmenų, buvo visiškai išnaikinta. O kiek buvo pačių aukso medžiotojų? Simtai tūkstančių žmonių žuvo dėl niekingo metalo.

Vėliau rusai išnaikino daugybę Sibiro gyvenusių tautelių, siekdami užkariauti milžiniškus šiaurės plotus. Nes ten buvo auksas. Anglai vedė kruvinius karus su burais (olandų išeiviais) Pietų Afrikoje. Ir sunaikino krašiai žydičius Transvalio ir Orandės respublikas, nes ten buvo turtingos auksos kasyklos. Sunku ir suskaičiuoti visus karus, kurie buvo kariavami vien tik užgrobti aukso versmes.

Kaip išeko aukso šaltiniai.

Europoje aukso kasyklų nei itaip auksu turtingų vietų nėra. Gausiausiai auksas vorskės buvo Amerikoje, Kalifornijoje ir Aliaskoje. Kai Karštoji Kalifornijoje aptiko aukso smiltis, minios žmonių plaukė j ten auksą ieškoti. Keliavo laivais, skynė kelius per miškus, kopė per kalnus. Vieni iš ten grįžo turtingais, auksu maišais nešint. Kiti grįžo paliege, netekę paskutinio skatiko ir sveikatos. Tūkstančiai žuvo nuo įvairių ligų, nuo plėšikių kulų ir peilių, nuo gyvųjų nuodu, nuo plėšrių žverų nagų. Kai ten išeko aukso versmės, vėl atsirado kitos. Vėl žmonės keliavo j Aliaskos ledynus j auksinius sniego tyrlaukius. Ten mirė nuo šaldio, nuo skorbuto, žuvo nuo nuovario, net tikslo nepasiekė, krito nuo plėšikių rankos. Bet ir ten greitai pasibaigė aukso godynė. Dabar nei Kalifornijoje nei Aliaskoje auksas neberraudama. Ir ten, kur auksas karšigės metu buvo susikūnę istisai meatai, vėl tylu ir klauku. Greitai išrankiojo auksą Transvalyje, P. Afrikoje. Pasibaigė jo išteiktai Uralo kalnuose, Sibire. Lėnos upės pakraščiuose dabar raičioja paskutinius trupinėlius.

Kur šiais laikais kasamas auksas.

Turtingų aukso kasyklų šiuo metu nebėra. Tiesa, anksčiau taip pat kasavosi jir saujomis jo nesėmė. Iš šimtu kubinių metrų žemės išgudavo vos po kelis svarelius. Bet ir to nebeliko. Po truputį dar jo surandama Transvalyje, šiek tiek Urale ir Lėnos paupyje, Sibire. Kartais kokia kruopelė suranda Aliaskoje. Tai ir viskas. Jei kartais ir pasitaiko surasti geroką gabalą, net kelių kilogramų svorio, bet tai retenybė. Ir visumoje tokie reti radiniai neturi didesės reikšmės. Štai nuo 1500 m. ligi 1848 m. visame pasaulyje buvo iškasta auksu už 3 milijardus 900 milijonų dolerių. Nuo 1849 ligi 1897 m. jo iškase už 7 milijardus dolerių. Vėliau auksas iškasimas dar labiau padidėjo. Bet neilgam. Naujai atrastos kasyklos buvo išmestos. Dabar kasmet visame pasaulyje iškama auksu tik už 300 — 380 milijonų dolerių. Bet ir šitie baltieji mažėja.

Kaip kasa geltonąjį galiūną.

Nemanykite, kad auksą kasa taip, kaip anglis arba geležies rūdą. Kur žemėje aptinkama auksas gyselės, ten išverčiama kalnai žemų. Tos žemės pyliamos j tam tikras plovimo maši-

nas. Čia jos smulkinamos, trinamos, po kelis kartus perpiaunamos, kol pagaliau išskiriamos malytės geltonos kruopelės. Ir labai retai surandamas didesnis gabalėlis. Vietomis auksas smiltys aptinkamos upių pakraščiuose arba net upių dugne. Ir ten taip pat žvejojamas auksas sunkiausiu darbu. Kur turtingesnės vietos, tos yra valstybės žinioje, ir pašaliniai asmenys neturi teisės ten ieškoti auksu. Bet senose ir apieistose kasyklose ir slėniuose auksą ieško kas tik nori. Ir dabar yra nemažai žmonių, kurie visą savo gyvenimą padeda ieškodami geltonų trupinėlių.

Ir aukso vertė nėra amfina.

Dabar auksu vertinamos visos gerybės, ir kurios šalyturi daugiausia auksu, tos laikomos laimingiausiomis. Bet tai ne visiškai teisinga. Štai Amerika turi sušlavusi net 3/4 viso pasaulio auksu, o skurdo vargo, bado ten nemažiau, kaip kitur. Tai yra dėl to, kad auksas pats saviimi nėra turtais ir gerbiavio šaltinis. Jei kitos šalys auksu visiškai neturi arba turi mažai, tai jos negali pirkti iš turtingu šalių. O tos, negalėdamos nieko parduoti,

negali aprūpinti darbu savo žmonių, negali plėsti pramonės nei prekybos. Už dyką auksu jos niekam nenori duoti, o laikomas pasieptas jis visai nešildo ir neduoda naudos. Bet jei dabar kur nors būtų surastos naujos auksos kasyklos, jei jo iškasimas keletopai padidėtų, tai ir jo vertė tuojau sumažėtų, o auksu turtojai pajustu tokį pat smūgį, kaip ir rusiškų rublių bei ostmarkių laikytojai. Todėl teisingai sako senas priefodis, kad auksas žmogaus nepadaro laimingu.

ŠAMADOS SVETIMŠALIAMS

Darome šamadas žemdirbiams fenzendierių sąskaiton. Laivakortės iš visų ir j visas pasaulio šalis. Pasai, naturalizacijos dokumentai, vartimai.

AGENCIA COMMERCIAL AMERICANA

Pręca do Correio, 38 1º andar Caixa 3891 Tel. 4-4855 S. Paulo.

TIK LIETUVJ. SKAITYDAMAS VISKĄ ŽINOSI.

Jaunime, Naujiene!

Sporto S-gos „Lithuania“ Bom Retiro skyrius rengia linksmus Š O K I U

VAKARUS

Lietusių Namų salėje, rua Bandeirantes, 92 š. m. vasario 9, 16, ir 23 d. (sekdientais) nuo 7 iki 12 val. nakt. Jaunimui proga gražiai praleisti laiką ir pasiilinkaminti!

GRIEŽIA „LITHUANIJOS“ DŽAZ — BANDAS.

Karnavalo progą kaukių baliai (fantazija)

SPORTAS

RUNGTYNĖS 16 VASARIO PAMINĖ TL.

Sporto S-ga „Lithuania“, Lietuvos. Nepriklausomybės sukaktuvių ir naujos mokyklos „Paique das Nações“ pašventinimo proga, rengia 16 vasario futbolo rungtynes su „Parque das Nações“ F. C. Lietuvų komandos bus sudarytos iš geriausių visų skyrių žaidikų. Rungtinės įvyksta „Parque das Nações“ (stotis Santo André, 2 val. po p.

Centro V-ba.

GRIGORJAUS PIKELIO GIMINĖMS

Juquery psichiatrinės ligoninės vedėjas praneša G. Pikelio giminėms, kad G. Pikelis visai pasveikė ir praio jį atsiimti iš ligoninės. Dėl smulkių informacijų G. Pikelio giminės gali kreiptis j Lietuvos Konsulatą.

PASTO DĒZUTĖ NR. 1764

yra tikras ir pastoviausias adresas jūsų laikinams. Laikais skelbiamai „Lietuvy“. Taip pat persiunčiami laikraščiai j provinciją. Susirašinėdami su savo giminėmis, draugais bei pažistamais duokite jiems šį adresą: savo pavardę ir Caixa Postal 1764 S. Paulo — Brasil.

KIEKVIENO SKAITYTOJO PAREIGA

laiku atnaujinti prenumeratą 1936 metais „Lietuvis“ tikisi, kad ir Tamsta neatsiliksi nuo kitų. Pinigus siųsti įvertintu laišku: (valor declarado) „Lietuvis“ caixa postal 1764, São Paulo.

RESTORANAS IR VALGYKLA.

Skanus valgiai ir mandagus patarnavimas. Mėnesinis pensjonas. Pietūs ir vakarienės už 1\$700 tik pas

POVILĄ ROMANOVĄ

Rua José Paulino, 151, (Bom Retiro) São Paulo.

Brangus skaitytojai.

Per ištisus metus „LIETUVIS“ lankė tamtos namus, kas savaitę teikdams daugybę žinių iš Tėvynės — Lietuvos, viso pasaulio, iš vietos. Jame tamsta rasdavo daug įdomių ir naudingų straipsnių apysakų, eilėraščių.

„LIETUVIS“ buvo tamtos geriausias draugas, patarėjas ir prietelis. Jis nori ir toliau juo būti. „LIETUVIS“ neapvils tamtos ir toliau. Jis tikisi, kad ir tamsta, malonūs skaitytojai, o neapvili Tai gi, nieko nelaukdams siųsk „Lietuvio“ prenumeratą 1936 metams.

Šiais metais „Lietuvis“ bus daug įdomesnis ir įvairesnis, nes jis turės daug naujų bendradarbių korekpondentų bei talkininkų.

1936 met. „Lietuvį“ skaitys visi!

„Lietuvio“ prenumera ta papiginta!

1936 metams „Lietuvis“ į Lietuvą ir užsienį kainuoja tik 15 milreisų (6 litai), pusmečiui 8\$000 (3 litai). Į Pietų ir Šiaurės Ameriką: metams tik 12\$000, pusmečiui 6\$000. Pasiskubinkit užsą yti „Lietuvį“ savo giminėms bei draugams į Lietuvą, Argentina, Šiaurės Ameriką ir kitur. Suteiksit jiems didelį džiaugsmą!

„Lietuvio“ adresas:

Caixa postal 1764 S. Paulo — Brazilija.

Vokiečių fotografijų įstaiga „BERNARDO“

Įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinti, o taip pat su dažais.

Darbas greitas, sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua São Caetano, 111 (sonas n. 103)
Tel. 4-5576 São Paulo.

DANTISTAS

JOSE LEVKOVITS

Rua Silva Pinto, 264 sobr. São Paulo
Tel. 5-4954

Dipluotas Europoje ir S. Pauly, su daugelio metų praktikos. — Blombuojantis dantis už 10\$000 su parocelena, arba sidabru. — Darbas garantuotas. Traukia dantis be skausmo už 5\$000. Atidaryta diena ir nakti. —

„LIETUVIS“

gaunamas šiose vietose:

- 1) Luz stoties kioske,
- 2) José Paulino vaistinėje,
- 3) Prie pašto laiptų ir kampo,
- 4) Rusų vaistinėje Mokoje,
- 5) Menkaičio krautuvėje S. Annoje,
- 6) Citavičiaus krautuvėje V. Zeli noje.
- 7) Kirilausko krautuvėje, Vila Anastacioje, pas atskirus platintojus visuose miesto rajonuose ir „Lietuvio“ redakcijoj visomis dienomis.

ADVOKATAS

DR. A. F. CESARINO JUNIOR

Teikia įvairius juridintus patarimus lietuviams veltui. Taip pat veda visokias bylas teismo įstaigoje. Lietuviai, turėdami kokių nors reikalų su teismo ar kitomis įstaigomis, ar norėdami gauti nemokamai juridinių patarimų kreipkitės pas advokatą Dr. Cesarino Junior.

Pr. q: da Sê, 83 1° andar

Tel. 2-3885

Už apmokamus skelbimus Redakcija neatsako.

VILLA ZELINA.

ZEMĖS SKLYPAI BE NUOŠIMČIU ILGAM IŠSIMOKĖJIMUI po 3(\$000 mlr. mėnesio). Duodama išsimokėjimui ir statybos medžiaga. Už grynus pinigus žemė su dalele nuolaidai. Taip pat už grynus pinigus parduodami jau pastatyti ir gerai įrengti namai.

Tikrų žinių gauti galima kreiptis visuomis dienomis vietoj — Kontoroj Avenida Zelina, 33.

Karlos Korkiako.

Dr. B. K. Chipiakoff

(Maskvos universiteto 1914 m. laidos.)

Rua Ypiranga 15. ap. 4. (kertė rua Santa Ephigenia) Tel. 4-0816

Ligonius prima: nuo 4 iki 9 val. vak., šeštadieniais nuo 3 iki 8 v. v. Sekmadieniais nuo 10 iki 1 val. Venerinių, vidujinių ir psichinių ligų Laboratorija: tyrimas šlapimo, kraujo, mikroby ir t. t.

Dr. Adolpho Taubkin

ADVOKATAS

(Dipluotas S. Paulo fakulteto)

Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.

Reštinė: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629.

Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.

Kalba lietuviškai.

Daktaras

A. JAZARA-SNEGE

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgija, venerijos ir moterų ligos.

Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.

Ladeira Porto Geral 12 sobr.

(kampus Boa Vista ir 25 de Março)

2 andar, salas 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.

Tel. buto 2-5068.

Gydytojas Dr. F. Romeiro

RUA LIBERÓ BADARÓ Nr. 41, 2 andar.

Įkustų, vidurių, veneros ir moterų ligų specialistas su ilgamete praktika Brazilijoje ir užsieniuose. Gerai įrengtas kabinetas. Dr. F. Romeiro pasiūlė pasitarnauti Brazilijos lietuvių kolonijai. Lietuviams daro nepaprastai didelę nuolaidą už apžiūrėjimą ir gydymą. Neturtingiems lietuviams veltui. Norint pasinaudoti apžiūrėjimu ir gydymu veltui, reikalinga gauti raštelis pas Liet. S-gos Brazilijoje reikalų vedėją, Iua Bandeirantes, 92.

Laivakortės į Lietuva ir iš Lietuvos pigiausiomis kainomis

Laivų įėjimas į Europą
Pionier 25. 1. 36.
Astrida 11. 2. 36.
Macedonier 20. 2. 36.

Kainos pigios.

Parduodame laivakortes pigiausiomis negu kur kitur kainomis. Duodame patarimų visais įveiybės klausimais. Nagalintiems atvykti į São Paulo į užklausimus atsakome raštu. Rašyt galima lietuviškai arba kuria nors kita kalba.

Darome pinigines perlaidas į Lietuvą litais per Lietuvos Banką.

Perkame ir parduodame dolerius ir kitą svetimą valiutą geriausiomis kainomis. Šamados. Patarnavimas greitas ir sąžiningas.

CASA BANCARIA J. FRIZZO E CIA [kurta 1900 m.

Rua Mauá 207, kampus Rua Conceição, prie pat Luz stoties.

Įstaigos darbo teisingumas garantuotas 100:000\$000, kurie padėti valstybės banke. Kalbama lietuviškai įstaiga atdara kasdien nuo 8 val. ryto ligi 6 val. vakaro, sekmadieniais tik ligi 12 val.

PASAULY

Vokietija nori sureguliuoti santykius su Lietuva.

Telegrama iš Vokietijos iš vasario 12 dienos praneša, kad Vokietija norinti sureguliuoti santykius su Lietuva. Vokietijos užsienio reikalų ministras von Norhat priėmė Lietuvos ministrą Berlyne Dr. J. Šaulį, kuriam pareiškė, kad Vokietija keisianti savo politiką Lietuvos atžvilgiu. Artimiausiu laiku įvyksiančios derybos tarp Vokietijos ir Lietuvos dėl rinkos atidarymo.

Lenkijoj plėsiasi judėjimas prieš žydus.

Pastaruojų laiku Lenkijoje smarkiai plėsiasi antisemitinis judėjimas. Atrodo, kad lenkai seka vokiečių pavyzdžiu ir pradeda vis smarkiau persekioti žydus. Jau įvyko keletas pogromų didesniuose Lenkijos miestuose, kur turėjo įsikišti policija.

Italų — abisiniečių fronte nieko naujo.

Karas tarp abiejų pusių ir toliau eina visu smarkumu. Per paskutines kelias dienas nei vienas pusei nepasiekė sudėti reikšmingesnio, lemiamo smūgio. Italai smarkiai bombardavo Desiė miestą ir kitas apgyventas vietas. Taip pat pranešama, kad kairiųjų kuruose vietose abisiniečiai smarkiai suniė italus.

Neramumai Egipte vis dar nesibaigia.

Nežiūrint visų anglų valdžios priemonių, neramumai Egipte vis dar nesibaigia. Egipto nacionalistai reikalauja visiškai nepriklausomybės ir varo smarkią propagandą prieš anglus.

Baisi traukinio katastrofa Bulgarijoje.

Iš Sofijos pranešama, kad netoli Stara Zagora stoties suaidurė du traukiniai. Per katastrofą užmušta 16 keleivių. Taip pat nemažai sužeistų. Įvykis labai sujudino Bulgarijos visuomenę.

Čylėje streikas ir sukilimą organizavo komunistai.

Iš Santiago pranešama, kad paskutinius darbininkų streikus ir sukilimą prieš esamąją tvarką Čylėje organizavo komunistai. Neramumai kelti buvo duodamos direktyvos iš Maskvos.

Dabar kilo sumanymas pradėti griežtą kovą prieš komunizmą visoms didesnėms Pietų Amerikos valstybėms bendrai.

Baisios audros Turkijoje.

Paskutinėmis dienomis Turkijoje siautė baisios audros su perkūnija, kurios padarė labai daug nuostolių. Ne kuriose vietose vėsulas sugriovė dangybė namų, išvertė telegrafų stulpus. Nuo žaibo sudegė daug namų. Vietomis buvo visiškai nutrauktas susistekimas.

Anglai stiprina savo kariuomenę Egipte.

Paskutiniai įvykiai Egipte ir santykių įtempimas su Italija, priverė anglus stiprinti savo kariuomenės dalis Egipte. Šiomis dienomis į Egiptą išsustos naujos kariuomenės dalys. Ypač tingai stiprina didesniųjų miestų apsaugą.

Iškilmingai palaidotas nacių vadas.

Šveicarijos nacių vadas, kurį nužudė vienas žydų studentas, palaidotas Vokietijoje su didžiausiomis iškilėmis. Laidotuvėse dalyvavo Hitleris ir keletas Reicho ministrų bei dauguma žymių nacių vadų.

Nekurie laikraščiai pažymi, kad po šio atentato naciai imsią dar daugiau persekioti žydus Vokietijoje.

Japonijos anglų kasyklose žuvo 17 darbininkų.

Fukioka anglų kasyklose įvyko smarkus sprožimas, nuo kurio užžuvo dvidešimt kasyklų. Žemė prisilėgė 17 ančiakasių.

Vokietija laikysis neutraliai.

Iš Berlyno pranešama, kad Vokietija laikysis neutraliai itisų — abisinų konflikte. Taip pat Vokietija neprisiėdinti prie žiūbalo sankcijų, taikomų Tautų S-gos italams.

Argentinoje ir Čylėje dega miškai.

Iš Buenos Aires pranešama, kad Argentinos ir Čylės pasieny kilo didelis miško gaisras. Jau kelios dienos, kaip miškas dega visu smarku. Gaisras apėmė labai didelį miškų plotą. Nuostoliai dideli. Spėjama, kad mišką kas nors padegė.

Austrijoj suimta daug nacių ir komunistų.

Vokietijos naciai vis nesiliauja reikią pretenziją į Austriją. Austrijoj ir toliau varoma smarki hitlerininkų propaganda ir remiamos jų priešvalstybinės organizacijos. Propagandą Austrijoj varo ir komunistai. Šiomis dienomis policija susekė slapta hitlerininkų ir komunistų organizacijas. Suimta daug nacių ir komunistų.

Teroristų byla Prancūzijoje.

Prancūzijoje prasidėjo garsoji Marselio atentato byla, kuri sukėė didelį susidomėjimą ne tik Prancūzijoje, bet ir visoje Europoje. Kaip žinome, per Marselio atentatą buvo užmuštas Prancūzijos užs. reikalų ministris Barthou ir Pietuslavijos karalius Aleksandras.

Trys teroristai, vyriausi atentato kaltininkai nuteisti sunkių darbų kalėjimui iki gyvos galvos.

Audros ir žemės drebėjimas Makedonijoje.

Iš Salonica miesto praneša, kad Makedonijoje siautė baisios pūgos ir vėsulas. Vėjas nudraskė daug namų stogų, išvertė medžius, telefono ir telegrafo stulpus. Daugelyje vietų buvo taip smėgu užpustyti keliai, kad sustojė traukinių ir automobilių judėjimas. Nuostoliai labai dideli.

— Lenkijoje kelias dienas streika vo spaustuvų darbininkai ir tarnautojai. Naujansios žinios praneša, kad streikas jau likviduotas.

— Šio mėnesio 28 dieną į Braziliją atplauks du Argentinos karo laivai „Almirante B...“ ir „25 de Mayo“. Jie išbus Rio de Janeiro savaitę laiko. Laivu „25 de Mayo“ atvyks Argentinos jūrų ministras.

— Nekuriose laikraščiose buvo pasirodžiusios žinios apie greitą susistekimą Hitlerio su Musolinu. Iš Berlyno pranešama, kad šis gandai be pamato.

EKSTRA—PRANEŠIMAS.

Sekmadenį, vasario 16 dieną, apie 8 val. vakaro bus dar transliuojamos lietuviškos plokštelės ir sakoma kalba apie Lietuvą iš radio stoties „Cultura“.

Lietuvos Nepriklausomybės paminėjimas įvyks iš trijų radio stočių, būtent: 7.30 val. vak. iš „Record“, apie 8 val. vakaro iš „Cultura“ ir 9 val. vakaro iš „Cruzeiro do Sul“.

Norintieji pasiklausyti Lietuvos muzikos ir dainų iš visų minėtų radio stočių, kviečiami ateiti į Liet. Namų salę, rua Bandirantes, 92 sekmadenį, 7 val. vakaro. Ten pat dar bus ir šokiai.

Paieškojimas.

Aš, Jurgis Subačius, paieškau savo sesers Karusės Snbrėliukės. Gyvenančios São Paulo. Ji pati, arba kas apie ją žino prašau pranešti šius adresu: J. Subačius rua Dias Leme (Moóca) S. Paulo.

ŠITAS NUMERIS PASKUTINIS

visiems, kurie dar neatsilygino už prenumeratą ar nesutarė žodžiu bei raštu su administracija dėl tolimesnio laikraščio siuntinėjimo.

Prie progos prašome, kad gavę pinigų išsiuntinėjime priedus—žurnalą ir kvitus. Prenumeratorių parašo dėl vietos stokos neskelbiame. Jei kas priedų dar nėra gavęs, prašome pranešti laišku — išsiustime pakartotinai. Administracija.

Paieškojimas.

Lietuvos Respublikos Konsulatas São Paulo, rua Aureliano Cautinho, 10 paieško žemiau išvardintus asmenis:

1. Banionį Kazį, sūnų Jono, gyv. Riberão Preto paikiomo reikalui.
2. Anną Kudrišova (Oną Kudrišovaite).
3. Oną Vaitkevičiūtę—Valasevičiūnę, palikimo reikalui.
4. Bronių Baltrimavičių.
5. Praną Stanislauskį atvykusį Brazilijon — 1927-1928 m.

Visi piliečiai, kurie žino paieškomųjų asmenų gyvenamąsias vietas, teprašė jų adresus Konsulatui.

Pašto dėžutė

Redakcijoj yra laišakai:

L. Barauskui, St. Bartkevičiui, K. Bulaukai, M. Babelatai, S. Čiurkiui V. Daukšui, T. Davolytei, K. Gykui, A. Gudeliui, A. Juknevičiui, J. Junkai, P. Kilbauskui, J. Karpavičiui, P. Karei vai, P. Kiaušui, B. Lingei, J. Masiūliui, Z. Mačiulskui, A. Pisarevičiui, A. Potopui, S. Puišui, L. Pazikui, A. Popliaus kui, M. Resbickui, J. Rinkevičiui, E. Rainytei, P. Rinkevičiui, P. Ruzgytoi, P. Urnežui, K. Talalai, K. Voluckiui, T. Valiulieni.

PASTABA: Laiškų ėmėjai neturintieji išsipirkę pašto dėžutes — moka už laišką 200 reisų.

Administracija.

Tik už 10\$000 Tamsta gali užsisakyti „Dirva“.

„Dirva“ didelis, įdomus Amerikos lietuvių laikraštis, išleis kas savaitę. Už 10\$000 galima užsisakyti „Dirva“ nuo kovo 1 d. iki galo šiu metų. Šius kite pinigus šiuo adresu: „L i e t u v i s“ caixa postal 1764, kartu pažymėdami, kad pinigai siunčiami už „Dirvos“ prenumeratą. Per „Lietuvio“ redakciją užsisakdami „Dirvą“ gausite ją tik už 12\$000 visiems metams.

Atsiuntę pinigus gausite tuč tuojau „Dirvą“ — įdomiausį Amerikos lietuvių savaitraštį.

Dėmesio

FELČERIS I. GARLO

Trumpiausiu laiku pagydaufkrciamas (lyties) odos ir kitas ligas. Apžiūrėjimas ir adatos veitui. Primu visomis dienomis bile kokią valandą.

VILLA ZELINA.

Rua Quatorze, Nr. 9.

Bonde nuo Largo da Sē N. 32. Autobusas nuo seno turgaus.

Veltui.

Išrūpinu planą iš Prefeitūros namų statybai tam, kas pirks sklypą Villa Zelincje. Dėl sąlygų kreiptis pas

KARLOS KORKIŠKO Av. Zelina Nr. 33 Villa Zelina.

Nepaprasta iškilmė Villa Zelinoje Vasario 16 dieną --

Pašventinimas lietuviu kat. bažnyčios

Prie progos neužmirškite užėiti pas Karlos Korkišką, Avenida Zelina Nr. 33 Čia jūs galėsite pasiteirauti ir pasirinkti sau žemės sklypą išsiuokėjimui geriausioje vietoje ir geriausiomis sąlygomis.

Taip pat duodu išsimokėjimui visą medžiagą namų statybai.

KREIPKITĖS TIK PAS KARLOS KORKIŠKĄ, AV. ZELINA Nr. 33

visomis dienomis nuo ryto iki vakaro.